

**“BEN KİMİM?”
“KİM OLDUĞUMU BANA KİM SÖYLEYEBİLİR?”**

*Çocuklar ve Gençler için yapılan Drama Çalışmalarında
Toplumsal ve Politik olanın önemi üzerine*

Editörler

Carmel O'SULLIVAN
Susanne COLLEARY
David DAVIS

Çeviri Editörleri

Z. Handan SALTA
Zeki ÖZEN

“BEN KİMİM?” “KİM OLDUĞUMU BANA KİM SÖYLEYEBİLİR?”

Orijinal adı:

“Who am I” “Who can tell me who I am”

Copyright © 2023 by Trinity Education Papers, Inc.

Editörler
Carmel O’SULLIVAN
Susanne COLLEARY
David DAVIS

Çeviri Editörleri
Z. Handan SALTA
Zeki ÖZEN

Yazarlar:

David Davis - Carmel O’Sullivan - Silke Franz - Wasim Al Kurdi - Konstan nos Amoiropoulos
Chris Cooper - Cao Xi - Zeki Özen - Ömer Adıgüzel - Adam Bethlenfalvy - Guy Williams
Chan - Yuk-Lan Phoebe - Li Yingning - Selen Korad Birkiye - Bill Roper (W. J. Roper)

ISBN: 978-625-5711-85-4

E-ISBN: 978-625-5711-86-1

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık’ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Abdulkadir EMİROĞLU

Baskı: Ankara | Kasım, 2025

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetkeyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.

İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA

Tel.: 0 (312) 395 85 71

Matbaa Sertifika No: 47479

**“BEN KİMİM?”
“KİM OLDUĞUMU BANA KİM SÖYLEYEBİLİR?”**

Editörler

Carmel O'SULLIVAN
Susanne COLLEARY
David DAVIS

Çeviri Editörleri

Z. Handan SALTA
Zeki ÖZEN

Yazarlar

David Davis
Carmel O'Sullivan
Silke Franz
Wasim Al Kurdi
Konstantinos Amoiropoulos
Chris Cooper
Cao Xi
Zeki Özen
Ömer Adıgüzel
Adam Bethlenfalvy
Guy Williams
Chan
Yuk-Lan Phoebe
Li Yingning
Selen Korad Birkiye
Bill Roper (W. J. Roper)

Bill Roper'a ithaf edilmiştir.

Bir şeyler bıraktın,

Uzulca, yolumuza.

Sanki ışık gibi

David için

Derin şükranla

Ne hissettiğimizi konuşun, ne söylememiz gerektiğini değil

William Shakespeare, Kral Lear

Bölümler, Yazarlar ve Çevirmenler

Editörler Carmel O'SULLIVAN, Susanne COLLEARY & David DAVIS

Çeviri Editörleri Z. Handan SALTA, Zeki ÖZEN

1. Bölüm Ben Kimim? Kim Olduğumu Bana Kim Söyleyebilir?

David Davis

Çeviren: Ferah Burgul Adıgüzel

ORCID: 0000-0003-1962-0712

2. Bölüm

Drama Yoluyla Politik Çerçevelemenin Gücünü Ortaya Çıkarmak

Carmel O'Sullivan ve Silke Franz

Çeviren: Serkan Keleşoğlu

ORCID: 0000-0002-1208-6919

Gelişme

Teoriden Pratiğe Dönüştürme Makaleleri

3. Bölüm

Bir Ayakkabının Anıları. Drama, Sanat ve Hikâye: Filis n'deki Çocuklarla Çalışmak

Wasim Al Kurdi

Çeviren: Handan Salta

4. Bölüm

Gerçeğe Yaklaşmak: Erken Yaş Sınıflarındaki Denemeler

Konstan nos Amoiropoulos

Çeviren: Gökhan Karaosmanoğlu

ORCID: 0000-0002-6612-4669

5. Bölüm

Eğilimlerde Tiyatro'nun Draması

Chris Cooper

Çeviren: Handan Salta

6. Bölüm

'Ka İmıyorum' – Yeniden ve Yeniden Yaşa

Wasim Al Kurdi

Çeviren: Gökhan Karaosmanoğlu

7. Bölüm

Gençler Drama Yoluyla Geleceklerine Sahip Çıkıyor

Zeki Özen ve Ömer Adıgüzel

Çeviren: Zeki Özen

ORCID: 0000-0003-0448-4949

8. Bölüm

Mış Gibi Yapmak: Bondian Tiyatrosu İle Drama Yoluyla Deneyim* Arasındaki İlişki

Adam Bethlenfalvy

Çeviren: Pelin Öney

Bağlam İçinde Uygulama Makaleleri

9. Bölüm **Pazar Yerinde Etik Öğretim veya Travmaya Bakıcılık**
Guy Williams
Çeviren: Pınar Özdemir Şimşek
ORCID: 0000-0002-0360-4446
10. Bölüm **Drama, Eğitim ve Toplum: Toplumsal Kaygı Taşıyan Bir Drama Uygulamasının Anlatımı**
Chan, Yuk-Lan Phoebe
Çeviren: Serkan Keleşoğlu ve Zeki Özen
11. Bölüm **Eğitimde Dramanın Çin Anakarasına Tanıtılması**
Li Yingning
Çeviren: Pelin Öney
12. Bölüm **David Davis'in Mirası: Türkiye'de Eğitimde Dramanın Dostu ve Akıl Hocası**
Selen Korad Birkiye
Çeviren: Zeki Özen

Çıkış Makaleleri

13. Bölüm **Neoliberal Bilinç ve Zihniyete Direniş**
Konuşma ve Eylemin Yoğun Pratiklerine Materyalist Yaklaşımlar:
Lacancı Bir Bakışla Eğitimde Drama
Bill Roper (W. J. Roper)
Çeviren: İhsan Metinnam
ORCID: 0000-0001-6984-2693
14. Bölüm **Bill Roper'a Yanıt**
David Davis
Çeviren: Pelin Öney

ÇEVİRİ EDİTÖRLERİNİN NOTU

Sanatta ve gündelik hayatta politik olanın önemini kavramak günümüzde belki de her zamankinden daha önemli hale geldi. Hayatlarımızın öznesi olmak için elimizde bunca fırsat varken giderek sistemin kölesi olmamızın nedenlerini kavramak, başa çıkma yollarının olabileceğini öğrenmek, yeni ve yaratıcı direnme yolları bulmak için bağımsız sanata olan elzem ihtiyaç hepimizin malumu.

Sanatla eğitimin kavşağında çok önemli bir yer tutan Drama disiplininin bu ihtiyaca cevap verme potansiyeli ise inanılmaz genişlikte bir yelpazeye yayılıyor. Elinizde tuttuğunuz kitabın sorusu “Kimim ben?” bunca imaj, fikir, manipülasyon bombardımanında ayakları yere basan, sağlam bir soru olarak zihnimizi kurcalamaya niyetli. Soruya cevap verenler de dünyanın her yerinden geldiler, umutsuz zamanlarda, umutsuz denilen coğrafyalardan bir umudun nasıl yeşertileceğine dair ipuçlarının ipliğini elden ele uzattılar. Kitabı Türkçeye kazandırarak ipliği gençlere, sanatçılara ve eğitimcilere bırakıyoruz.

Bilmek ve hissetmek arasındaki bağın kalıcılığına selam ederken çeviri sürecindeki herkesin emeğine tekrar teşekkür ederiz.

Keyifli ve aydınlık okumalar.

Z. Handan SALTA, Zeki ÖZEN

ÖN SÖZ

Bu önemli derleme, David Davis'in eğitimde drama ve tiyatro alanına yaşamı boyunca yaptığı katkıların kapsamını ve önemini açıkça ortaya koymaktadır. Her biri onun öğretilerinden ve yazılarından ilham almış olan bu uluslararası yazarlar, Davis'in çalışmalarının geniş kapsamlı etkisini ortaya koyuyor.

Davis'in çalışmalarının temelinde, gençleri yaşadıkları kültürel, sosyal ve politik dünyalardan haberdar etme ve o dünyayla kendi ilişkilerini gerçekleştirmelerine yardımcı olma mücadelesi yatıyor. Yaklaşımında utanmadan politik olan Davis, bu yeni farkındalığı elde etmek için dramanın sanat biçimini kullanarak sadece propaganda yapmak için değil, hayal gücünü uyandırmak için dramayı 'yaşayarak' kullanır.

Davis üzerinde büyük bir etki bırakan oyun yazarı Edward Bond'a göre, hayal gücü her zaman 'Neden?' sorusunu sorar. Ve her ebeveynin bildiği gibi, genç insanların tekrar tekrar sorduğu soru budur. Çoğu zaman, verdiğimiz yetersiz cevap 'Çünkü ben öyle diyorum...' olur.

Davis'e göre görev, öğrencilerle etkileşime geçmek, soruların peşinden gitmek ve drama çalışmasını birlikte yaratarak cevaplar bulmaya çalışmaktır. Öğretmenin sesi artık baskın değildir. Bunun yerine diyaloga dayalı bir süreç söz konusudur. Tüm eğitimin politik olduğunu kabul eden Jerome Bruner, öğretmenlerin diyalog becerileri konusunda eğitime ihtiyacı olduğunu savunur. Diyalog ve tartışma öğrencilerin öğrenmesi için çok önemlidir. Eleştirel düşünceyi savunan Edward Said, en iyi öğretiminin kendi fikirlerinden gelmediğini iddia eder. Bunun yerine, en iyi fikirlerini öğretirken, başka bir deyişle öğrencileriyle diyaloga girerken edindiğini söyler.

Davis'in birkaç doktora öğrencisinin dış sınavcısı olma şansına eriştim. Destek ve rehberlik sundu, ancak öğrencilerinden her zaman kendi uygulamasını bilgilendiren aynı türde eleştirel öz-yansıtma talep etti. Birçoğu zorlu koşullarda ve sıkıntılı yerlerde çalışan bu derlemedeki yazarlar, kendi ilerlemelerini aynı tür dürüstlikle çiziyorlar. Öğrencilerinin yaşamlarının bağlamlarını anlamalarına ve ifade etmelerine yardımcı olmak için çalışıyorlar, kendi varsayımları ve zayıflıkları üzerinde düşünüyorlar ve uygulamalarını ilerletmek için deneyler yapıyor, hatalar yapıyor ve risk alıyorlar.

Eğitimde dramanın mevcut durumu sinir bozucudur – sanat odaklı derslerin öğretim programlarından çıkarılması, Eğitimde tiyatro çalışmaları yapan kuruluşların kıtlığı, her türlü keşfin bir sonraki sınava hazırlanmak için ikincil olduğu okullarda drama eğitimi olarak geçen pek çok Őeyin araçsallığı. Etik, politik olarak bilinçli ve değerli herhangi bir drama öğretilimi elde etme mücadelesi uzun olabilir, ancak bu kitaptaki tutkuyla savunulan bölümler mücadelede kimsenin yalnız olmadığını kanıtlıyor.

Wasim Al Kurdi, 'Bir Ayakkabının Anısı' adlı bölümünde, Filistin halkının 'Umut denen tedavisi olmayan bir hastalıktan' muzdarip olduğunu yazan Şair Mahmoud Darwish'ten alıntı yapıyor. Dünyanın öbür ucundaki Pablo Neruda'nın Őu sözleri aklıma geldi: 'Bizim asıl yol gösterici yıldızlarımız mücadele ve umuttur. Ama yalnız mücadele diye bir Şey yoktur, yalnız umut diye bir Şey yoktur'.

Cecily O'Neill

ANAHATLARIYLA KİTAP

Çocuklar ve Gençler için yapılan Drama Çalışmalarında Toplumsal ve Politik olanın önemi üzerine

'Ben Kimim? Kim Olduğumu Bana Kim Söyleyebilir' uluslararası seslerden oluşan bir panorama. Bu seslerin her biri eğitimde drama ve tiyatro alanında çocuklar ve gençlerle toplumsal ve politik olanın bağlamında yürüttükleri çalışmalarının bağlamından konuşuyorlar. Kitaba katkı sağlayanların her biri sosyo-politik bağlamların katılımcılarının kişisel deneyimlerini yansıtır etkilediğini ortaya çıkarıyor. Bu seçki aynı başlık altında 2019 yılının Mart ayında Dublin'deki Trinity College'da gerçekleşen bir konferanstan ilhamla hazırlandı. Konferansı Eğitim Fakültesi bünyesinde yer alan Sanat Eğitimi Araştırma Grubu ile İEDD (İrlanda Eğitimde Drama Derneği) ortaklaşa düzenlemişti. Hayatta bir kez başımıza gelebilecek nitelikte bir konferans düzenlerken dünyanın her köşesinden katılımcılar davet etmekten büyük keyif aldık; zira bu konferansın odak noktası David Davis'in hem hayatını hem de Eğitimde Tiyatro ve Drama alanlarına yaptığı katkıların hakkını vermektir. Konferans David'in eski öğrencileri, ortakları, arkadaşları, meslektaşları açısından onun eğitimde drama konusundaki tutkusunu ve azmini yeniden takdir etmek için bir fırsattı. Ama aynı zamanda hiç olmadığı kadar gerekli hale gelen alana David'in ömür boyu katkısını onurlandırmak için de bir fırsat elde ettik; özellikle de dünyanın her yerinde derinleşmeye yüz tutmuş toplumsal, politik ve çevresel belirsizliklerin olduğu bir devirde yaşarken. Birçokları için David'i yazılarından ve yaptıklarından tanıyanlar için bu kaçırılmayacak bir imkân sunuyordu; gelenler ilk defa David'in düşüncelerinin derinliği, tutkusu ve kendini adadığı öğretiler ve drama kolaylaştırıcılığıyla yüz yüze tanışma fırsatı bulacaklardı.

Tam da bu yüzden konferans dünyanın dört bir yanından zengin bir koroyu bir araya getirdi; koroda eğitimde drama ve tiyatroya farklı gelenekler ve açılardan yaklaşan sesleri duyunca hiç şaşırmadık. Konferansın merkezine yerleşmiş bulunan soruyu cevaplamak için yan yana geldik, çocuklar ve gençler için yapılan drama çalışmalarında sorulan "Ben Kimim? Kim olduğumu bana kim söyleyebilir?" sorusunun önemi üzerinde durduk.

TÜRKÇE BASKIYA ÖN SÖZ

Profesör Dr. Carmel O'Sullivan

İnsan gelişiminin ve hatta drama ve tiyatro eğitiminin en derin ve kalıcı sorularından birini ele alan *Who Am I? Who Can Tell Me Who I Am?* (Ben Kimim? Kim Bana Kim Olduğumu Söyleyebilir?) adlı kitabın Türkçe çevirisini sunmaktan büyük onur duyuyorum. İngilizce olarak yayınlanan bu kitabın şimdi Türkçe olarak da yayınlanması, Türkiye'de çocukların ve gençlerin hayatlarında drama ve tiyatro eğitiminin ilerlemesine kendini adanmış akademisyenler, öğretmenler, uygulayıcılar ve öğrenciler arasında bu konuya olan ilgiyi ve bu ilginin giderek arttığını göstermektedir.

Bu kitap, çok önemli bir zamanda yayınlanıyor. Yapay zeka ve otomatik sistemlerin giderek daha fazla şekillendirdiği bir çağda, drama ve tiyatro eğitiminin konumu daha da hayati hale geliyor. Bu uygulamalar, çocukların ve gençlerin, hayal kurma, empati kurma, düşünme, dünyayı farklı bakış açılarından görme ve entelektüel, duygusal ve fiziksel olarak, yani zihin, kalp ve elin uyum içinde çalışmasıyla dünyayla etkileşime girme gibi, insana özgü becerileri korumalarını ve güçlendirmelerini sağlıyor. Bunlar marjinal yetenekler değil; türümüzü tanımlayan özelliklerdir.

Drama ve tiyatro eğitimi okullar, gençlik kulüpleri, topluluk sanat alanları ve kültür kuruluşlarında her zaman önemli olmuştur ve bugün de önemli bir rol oynamaya devam etmektedir. Ancak bu rolün garantili veya güvende olduğunu düşünmek aptalca olur. Kendimizi rehavete kaptırmamalıyız. Dramanın gençlere sunduklarını, onlarda benzersiz bir şekilde beslediği şeyleri aktif olarak dile getirmeli, savunmalı ve ifade etmeliyiz; bu kitap tam da bunu yapmayı amaçlamaktadır.

Zeki Özen ve Handan Salta liderliğindeki çeviri ekibine derin teşekkürlerimizi sunarız. Bu alandaki bilgileri, içgörülerini ve bağlılıkları, bu kitabı kendi dillerinde daha geniş bir kitleye ulaştırmak için onları olağanüstü bir konuma getirmiştir. Böyle bir kitabı çevirmek, dilbilimsel bir görevden daha fazlasıdır: kültürel bir sorumluluktur. Çeviri yapmak her dilin kendine özgü bir anlayış, tarih ve dünyayı görme biçimi olduğunu kabul eder.

Büyük dil modelleri ve yapay zeka destekli çeviri araçlarının dünyayı daha küçük ve bazı yönlerden daha erişilebilir hale getirdiği bir dönemde, önemli sayılabilecek şeyleri gözden kaçırmamalıyız. Bu teknolojiler yararlı olmakla birlikte, gerçek çeviride bulunan nüanslara, tarihe ve kültürel anlamlara karşı insanın duyarlılığını yerini alamaz.

Dilin tüm zenginliğini korumak ve onurlandırmak, sadece iletişimin bütünlüğünü korumak için değil, toplumun çeşitliliğini beslemek için de gereklidir. Koruduğumuz her dil, dünyayı görebileceğimiz farklı bir mercek sağlar ve topluma drama ve tiyatro eğitiminin savunduğu çoklu bakış açısını kazandırır.

Bu kitap, alanımızın önde gelen isimlerinden Profesör David Davis'i anmak açısından da özel bir öneme sahiptir. Davis, kariyeri boyunca yaptığımız işe keskin ve eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşmıştır. Daha iyi, daha cesur ve daha cesaretli olabileceğimiz noktaları belirtmekten hiç bir zaman çekinmemiştir. O, disiplinimizin tarihini koruyarak onu bir müze parçası haline getirmek yerine, onu ileriye taşımak için kullanan bir yenilikçiydi. Adaletsizliğe ve dar görüşlülüğe karşı çıktı ve diğerleri çalışmalarımıza yönelik saldırılar karşısında korkarak geri adım attığında, o kararlı bir şekilde durdu.

Davis, gençlerle drama yapmanın dönüştürücü ve güçlü potansiyeli gibi bizim savunduğumuz değerleri savundu. Bu çalışmanın asla narsist bir anlamda kişisel gelişime indirgenmemesi gerektiğine inanıyordu. Bizler yaptığımız çalışmalar ile gençleri, kendi kişisel yolculuklarına izole bir şekilde takıntılı olmaya veya nihayetinde onları güçsüz kılan içe dönük bir düşünce tuzağına düşmeye teşvik etmiyoruz. Aksine, drama çalışmaları; başkalarıyla, dünyayla, zamanımızın acil sosyal, politik ve etik sorunlarıyla ilişkili olarak kim olduğumuzu keşfetmek için bir alan sunar.

Bu kitaba katkıda bulunanların çoğu Davis'in etkisi ve ilhamıyla şekillenen insanlar olarak, bu alandaki herkesi hizmet etmeye çağırmaktadır. Bu çağrı, birbirimize, topluluklarımıza ve daha geniş topluma hizmet etmek amacıyla yapılan bir çağrıdır. Kendimizle çevremizdeki dünya arasında yapay bir kopukluk yaratma eğilimine direnmeye yapılan bir çağrıdır. Drama sayesinde daha az değil, daha fazla insan olabiliriz. Hizmet, dayanışma ve bağ kurarak gelişiriz.

Bu kitabın asıl konusu budur: derin sorular sormak: Ben kimim? Dünyadaki yerim nedir? Bu, bir hak talebi olarak değil, keşfetmeye, incelemeye, eleştirmeye ve yaratmaya davet olarak sorulur. Drama, önceden hazırlanmış cevaplar sunmaz. Bize, başkalarının eşliğinde, hayal gücüyle sorguladığımız anları paylaşarak kendi cevaplarımızı şekillendirmemiz için araçlar sağlar.

Ve bu, özellikle günümüzde çok daha önemlidir. Gençlerin ne düşüneceklerini, neye inanacaklarını, neyi isteyeceklerini ve neyi tüketeceklerini söyleyen mesajlarla sürekli bombardımana tutuldukları sosyal medyanın saldırısı altında, dramının rolü çok önemlidir. Gençlerin dikkatini çekme mücadelesi, ticari çıkarların gördüklerini ve duyduklarını büyük ölçüde yönlendirdiği ciddi ve acil bir sorun haline gelmiştir. Bize, "hepsine sahip olabilirsiniz... sadece buraya tıklayın, bunu satın alın, şöyle olun" diyen bir dünya sunuluyor. Bu, hayatın ticari bir vizyonudur ve tüm hızıyla devam etmektedir.

Drama ve tiyatro eğitimi, güvenilir, güçlü ve gerekli bir alternatif sunar. Bu kitapta anlatılan uygulamalar, egemen anlatıya meydan okur ve bunun yerine kimlik oluşumuna sürdürülebilir ve insani bir yaklaşım sunar. Bu yaklaşım; gençlerin kendi başlarına düşünmelerine, yeni olasılıklar hayal etmelerine, dünyadaki yerlerini anlamalarına ve şekillendirmelerine ve en önemlisi bunun neden önemli olduğunu anlamalarına olanak tanır.

Türkiye'de ve ötesinde, okullarda, okul sonrası ortamlarda, kültür, dil, müze veya tıp alanlarında drama ve tiyatro eğitimi ile uğraşan herkes, bu kitap size. Bu kitap size ilham versin, sizi zorlasın ve kararlılığınızı güçlendirsin. Sizler çok önemli bir iş yapıyorsunuz. Gençlerin sadece kim olduklarını keşfetmelerine değil, kim olduklarının diğerleriyle ve daha geniş dünyayla nasıl bağlantılı olduğunu anlamalarına da yardımcı oluyorsunuz.

Ve bu hiç de küçümsenecek bir şey değil. Aslında, her şey mümkün.

Carmel

Profesör Dr. Carmel O'Sullivan
Sanat, Beşeri Bilimler ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı
Trinity College Dublin
İrlanda

Konferans nadiren görülen bir şeyi başardı; ulusal ve uluslararası düzlemde faydalı bir fikir ve deneyim paylaşımı yapıldı, üzerinde durduğumuz ortak zeminin farkına varıp bunu onurlandırdık, hala bir parça umudumuz varken şimdi ve gelecekte karşılaşmak durumunda olduğumuz zorlukları tartışma fırsatı yakaladık. Bütün bu paylaşımlardan, birbirimizi aydınlattığımız konuşmalardan, deneyimlerimizin biricikliği ve ortaklığından oluşturduğumuz bütüncül, organik örgüde deneyimden gelen sesleri birleştirdik. Aynı anda hem güçlü hem kırılğan bu örgü elinizdeki seçkiyi oluşturdu. Seçkinin kalbinde yer alan David'in eğitimde drama ve tiyatroya ilişkin çığır açan özgün fikirleri, üzerinde ömür harcanmış emekle eğrilmiş ipliklerle güçlenip korunmaktadır. Her zaman meydan okuyan ve çoğu zaman tartışmaya yol açan çalışmalarıyla David alanı her zaman zenginleştiren öneriler getirmekle yetinmemiş, çalışmaları olayın anlık etkisinin üzerinden geçen zamanın ardından da bize yol göstermeye devam etmiştir. Bu kitap eninde sonunda zaten yazılacaktı.

Anahatlarıyla Kitap

2019 yılında yapılan konferansın bir uzantısı olarak başından beri bu makaleler seçkisi konferans katılımcılarının seslerini bir araya getirmek amacıyla yola çıktı. Her bir katılımcının üzerinde yoğunlaştığı sosyopolitik durum ve bağlamlarda birlikte çalıştıkları gençlerin kendilerini konumlandırmaya çalıştıkları alanları tanımlamalarını rica ettik. Her bölüm söz konusu bağlamlar içinde ve uluslararası yaklaşım gözetilerek tasarlandı. Odağımıza da bu seçkinin en önemli parçası olarak David'in çalışmalarını aldık. Ayrıca kitaba katkıda bulunan yazarların her birinin yıllar içinde evrilterek geliştirdiği çalışmalarında David'in çalışmalarından aldıkları kalıcı etkilerin oluşturduğu bir örüntü de bulunuyor.

Katılımcılar kendilerini bulmak üzere drama yaparken kendilerine alan ve zaman verilir ve böylece kim olduklarını aramak üzere gezinme ve keşfetme fırsatları olur. Drama çalışmaları anlam yaratmak üzere yapıldığında anahtar kavram kişisel olandır; sürekli bir diyalogun belirlediği bu süreçte kendimize biz kimiz diye sormaya devam etmek için başkalarının bilinç ve özfarkındalık alanına gireriz. (Davis. 1993)

Kabaca özetlemek gerekirse bu çalışma üç farklı yapıdaki eserden oluşuyor; Tarihsel Bağlam, Kuramdan Uygulamaya ve Bağlam Çerçevesindeki Uygulamalar. Bu sınıflandırma içinde burada tanımlanan 13 bölüm eğitimde ve tiyatrodaki drama yaklaşımlarına dair geniş bir yelpaze içinde ele alınıyor. Giriş yerine geçen ilk bölümde de David hepimize sesleniyor. Diyalog formunda bir süreç olarak herkes dramayı kendince anlatıyor. Birleşik Krallık 'ta 1980'lerin Thatcher'lı yıllarında çıkarılan Eğitim Reformu Yasasının (1988) etkilerinden Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş ideolojisine, Macaristan ve Yunanistan'daki ekonomik krizden Çin'deki hatırı sayılır derecede rekabetçi eğitim atmosferine birçok konu bu diyalogların içinde yer alıyor. Kitabın içerdiği manzara çerçevesinde drama yoluyla tarihi, sosyopolitik ve kişisel olanı oynuyoruz; sorguluyoruz, prova alıyoruz, meydan okuyup altını üstüne getiriyoruz.

Bu derleme aynı zamanda, Eğitimde Dramanın ve Eğitimde Tiyatronun Birleşik Krallık'ta Dorothy Heathcote, Gavin Bolton, Cecily O'Neill ve David Davis'in elinde radikal ve çığ gibi gelişen tarihinden, son zamanlarda batıda baş gösteren neo-liberal eğilimler nedeniyle çöküşünü, ayrıca günümüzde Çin ve Türkiye'deki gelişim ve büyümesinin zaman çizelgesini anlatıyor.

Bu seçkide yer alan ve bir panorama sunan sesler dramanın kişisel ve toplumsal/politik olanla uygulayıcı/öğretici ve katılımcılar arasındaki bağlantı noktasını aydınlatıyor. Burada kayda alınmış bulunan uygulamaya yönelik konuşmalar düşünmeyle yapmak arasında gidip geliyor, arada bağlam ve deneyimin sesleri duyuluyor, aynı yerde katılımcı ve öğrenci bildiğini hissetmekten söz ediyor, bu sesler taş zemindeki yaşanmış gerçeklerin arasından duyuluyor. Bütün bu deneyimlerin, bu 'bilme' lerin paylaşılması makaleler arasına teyeller atıyor, üzerine bastığımız zemini kırkıyamaya çevirip kulaklarımızı çınlatıyor.

Daha da önemlisi hem kavramsal hem de uygulamaya yönelik bir kalkış noktasına işaret eden bu yayının, okuyuculara mümkün olan en geniş kapıyı aralıyor. Gerçekten de bu kitap fikrinin filizlenmesine sebep olan konferans girişiminden itibaren çok net bir görüş içindeydik. Baştan beri alışıldık akademik konferansların cenderesinden çıkmaya niyetliydik. Bu seçki söylem olarak da özenli bir eylem içerisinde; her yazar, çalışmalarını en iyi biçimde anlatabilmek için istedikleri gibi yazmakta serbest davrandılar, standart akademik format denen o deli gömleğini giymediler. Zira organizatör, konuşmacı ve editör olarak bunu önceliğimiz kabul etmiştik.

Bu antoloji zorunluluklardan dolayı çalışma alanlarımızın kısa bir kesitini sunmaktadır. Klip, seçki ya da kolaj diyebiliriz. Amacı konu hakkında kapsamlı bir biçimde ele almak değil; daha çok çocuklar ve gençlerle eğitimde tiyatro ve drama yaparken nasıl çalıştığımız hakkında hikayeleri anlatmaktır.

David'in bahsettiği diyalog halindeki sürecin gerekliliklerini yerine getiriyoruz, şiirsel bir diyalog diyelim; zira hiçbirimiz resmin bütününe hâkim değiliz. Yaptığımız uygulamalarda bize son derece yakın olanla, kişisel deneyimle çalışıyoruz. Kişisel olanı anlamak için onun ardına bakmalı "Ben Kimim? Kim Olduğumu Bana Kim Söyleyebilir?" arayışında etkili olan kültürel ve politik güçlere uzanmalıyız. Niyetimiz, hevesimiz bu yönde.

Susanne, Carmel ve Lisa

TEŐEKKÖR

Bu kitaba katkıda bulunan yazarların her birine en içten Őükranlarımızı sunarız. Onların bilimselliği, profesyonelliği ve eğitimde drama ve tiyatro alanına adanmıŐlıđı olmasaydı, bu kitabı elinizde tutamazdınız. Ayrıca, her bir bölümü sabırla okuyan ve son redaksiyon sürecine destek veren Lisa O'Keeffe'in katkılarına da teşekkür etmek isteriz. Bu seçkinin ortaya çıkmasını sağlayan konferansa ev sahipliği yaparak Trinity College ile işbirliği yapan ADEI'ye (İrlanda'da Eğitimde Drama Derneği) teşekkür ederiz. Başkan ve Başkan Yardımcısı Annie Ó Breacháin ve Elaine Clotworthy'ye minnettarız. Son olarak, Jerry Huysmans'a bu kitabın dizgisi ve tasarımındaki uzmanlığını bizimle paylaŐtıđı için teşekkür etmek isteriz.

KATKIDA BULUNANLAR

Ömer Adıgüzel 2017 yılından bu yana Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi dekanı olarak görev yapıyor. 2012-2017 yılları arasında Ankara Üniversitesi Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi içinde yer alan Kültür ve Sanat Koordinatörü olarak çalıştı. Eğitimde drama camiasında tanınan bir isim olarak Yaratıcı Drama konusundaki yayınlarıyla birçok ödül almıştır. Ömer Adıgüzel, 2003 yılından 2021 yılına varıncaya değin Çağdaş Drama Derneği'nin başkanlığını yapmıştır. Araştırma alanları arasında yaratıcı drama, müzede drama, çocuk müzeleri, kültürel pedagoji ve halk dansları bulunmaktadır.

Kostas Amoiropoulos Oslo Metropolitan Üniversitesi Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmalarında doçent olarak bölüm başkanlığı yapmaktadır. Daha öncesinde anaokulu öğretmenliği yapmış ve Atina, Yunanistan'da kurulmuş bulunan Diadromes in Drama and Educational Praxis adlı kâr amacı gütmeyen topluluğun sanat yönetmenliğini yapmıştır. Doktora çalışmasını David Davis ile birlikte eğitimde drama üzerine yapmış, Tiyatro Yönetmenliği, Drama, Erken Yaşlarda Eğitim ve İlkokul Eğitimi konularında diplomaları bulunmaktadır.

Adam Bethlenfalvy Macaristan'ın Budapeşte kentinde bulunan Karoli Gaspar Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. InSite Drama'nın kurucularından biri olarak Avrupa'nın birçok yerinde eğitimde tiyatro alanında oyuncu-öğretmen, yönetmen ve kolaylaştırıcı olarak yıllarca çalışmıştır. Adam, doktora çalışmasını Prof. David Davis danışmanlığında Birmingham Şehir Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Araştırma konusu ve uzmanlığı Edward Bond'un Drama Yoluyla Yaşam (Living Through Drama) adlı yapıtı üzerinedir.

Chan, Yuk-Lan Phoebe halihazırda Birleşik Krallık'ta serbest drama öğretmeni olarak çalışmaktadır. Daha önce Hong Kong performans Sanatları akademisinde öğretim görevlisi olarak çalışmış bulunan Phoebe, araştırma, drama ve eğitim uygulamalarıyla ilgili geniş deneyim sahibidir. Phoebe, Griffith Üniversitesi ve Hong Kong Sanat Okulu ortaklığıyla Hong Kong'un önde gelen yüksek lisans programlarından Uygulamalı Tiyatro ve Drama öğretimi programını kurmuş ve öğretim üyesi olarak çalışmıştır. Birçok STK için drama programları geliştirmiş, ayrıca son on yıldır Hong Kong, Tayvan ve Macau'da Küresel Vatandaşlık Eğitimi veren Oxfam'ın ortağı olarak çalışmaktadır.

Susan Colleary Trinity College Dublin Eğitim Fakültesi'nde araştırmacı (TCD) olarak görev yapmaktadır. Tiyatro, performans ve uygulamaya dayalı araştırma konularında birçok yayını bulunmaktadır. Oyun yazarı olarak İrlanda dilince yazılmış bir kısa radyo oyunuyla Joe Gradam ödülüne aday gösterilmiştir. Camden ve Edinburgh Fringe Festivaline oyun yazmış ve yönetmiştir (2021). Susanne şimdilerde kendisine sipariş verilen bir sahne yapıtı üzerinde çalışmaktadır.

Chris Cooper 1988 yılından bu yana Eğitimde Tiyatro, eğitsel tiyatro ve drama alanlarında çalışmaktadır ve bu sürenin 17 yılında (1995-2015) Big Brum Theatre'in Sanat Yönetmenliğini üstlenmiştir. Eğitimde tiyatro ve topluluk tiyatrosu (community theatre) için yazılmış 35 oyun kaleme almıştır. Drama Rainbow ile yakın çalışmalarını sürdürmekle birlikte Jian Xue (Gör ve Öğren) adlı STK'nın da kurucu üyesidir. Avrupa'da yaptığı çalışmalar arasında Macaristan, Slovenya, Malta, Yunanistan ve Norveç'teki uzun vadeli işbirlikleri mevcuttur. İrlanda'da ise Trinity College'da Eğitimde Drama alanında yüksek lisans dersleri vermektedir.

David Davis, kurucularından biri olduğu ve uluslararası çalışmalar merkezinde müdürlük yaptığı Birmingham Şehir Üniversitesi Eğitimde Drama bölümünden 2000 yılında profesör olarak emekli oldu. Son derece yoğun geçen akademik, yazarlık ve uygulayıcılık kariyerinin ardından başta Filistin olmak üzere İrlanda, Yunanistan, Türkiye, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Bosna Hersek, Sırbistan ve Çin'de dersler verdi. İki defa ömür boyu başarı ödülüne layık görüldü; ilki 2000 yılında aldığı Uluslararası 'Grozdanin Kikot' ödülü, ikincisi de yaratıcı dramaya yaptığı katkılardan ötürü 2012 yılında Türkiye'den Çağdaş Drama Derneği tarafından verilen ödüldür.

Silke Franz Modern Yabancı Diller Bölüm Başkanı olarak Öğretmen Eğitimi Seminerleri ve İleri Eğitim (Gymnasium) sorumlusu olarak Almanya'nın Stuttgart kentinde çalışmaktadır. Öğretmen eğitimi bağlamında yabancı dil öğretiminde drama pedagojisinin kullanımıyla özel olarak ilgilenmekte, stajdaki öğretmenler için atölyeler düzenlemektedir. Silke Trinity College Dublin'de Eğitimde Drama bölümünde yüksek lisansını tamamlamıştır. Öğretmen eğitimi çalışmaları dışında 2006 yılından bu yana Stuttgart'da bir lisede İngilizce öğretmeni olarak çalışmaktadır. Aynı lisede on yıl boyunca bir drama grubuna liderlik de yapmıştır.

Selen Korad Birkiye Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Sosyoloji lisans ve yüksek lisans eğitimini tamamlamış, pedagoji sertifikasını Yıldız Teknik Üniversitesi'nden, doktora derecesini de Ankara Üniversitesi'nden almıştır. 2004 yılından itibaren bağımsız bir akademisyen olarak birçok üniversitede dramaturgi ve tiyatro dersleri vermektedir. Ayrıca, 2001 yılından itibaren İstanbul Devlet Tiyatrosu'nda dramaturg olarak çalışmaktadır. Selen aynı kurumda 2009-2014 yılları arasında yardımcı sanat yönetmeni olarak çalışmıştır.

Wasim Al Kurdi şair, yazar ve Eğitimde Drama uygulamacısıdır. Daha önce Filistin'de bulunan A.M. Qattan Vakfı bünyesinde Eğitim Araştırma ve Geliştirme Programı Müdürlüğü yapmış bulan Kurdi, halihazırda Ru'a Tarbaadlı süreli eğitim dergisinde baş editör olarak, Drama Öğretimi Milli Derneği dergisinde de hakem olarak görev yapmaktadır. Çok çeşitli araştırma alanları arasında sanatsal üretim, estetik algı ve sanatsal esinlenme ve bilgiyi keşfetmede drama kullanımı bulunmaktadır.

Lisa O'Keeffe Trinity College Dublin, Eğitim Fakültesinde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Halihazırda Carmel O'Sullivan ile birlikte Yaratıcı Gençlik programının Birinci Aşama kısmında çalışmakta ve uygulamacılar için kütüphane yazılımı ve değerlendirme rehberi geliştirmektedir. Sosyoloji lisans eğitiminin ardından Trinity College Dublin'de Eğitim Bilimleri alanında yüksek lisans eğitimi almıştır. Bölgede yaşayan çocuklarla oyunlar yapan ve yöneten bir tiyatro uygulayıcısı olarak çalışmalarının merkezine toplumun iyi oluşunu yerleştirmiştir. Doktora çalışması, sosyal dışlanma ve dezavantaj riski altındaki çocuk ve gençlerin sanatla olan ilişkilerinin sağlık ve refah düzeylerinin iyileştirilmesine ne ölçüde katkıda bulunabileceğini araştırmayı amaçlayan bir tiyatro programını araştırmaktadır.

Carmel O'Sullivan Trinity College Dublin'de Eğitim Fakültesi yöneticisidir. Yaratıcı İrlanda için Uzman Tavsiye Grubu üyesi olarak halihazırda Yaratıcı Gençlik Birinci Aşama adlı fonlanmış (2017-2022) bir projenin meta analizini yapmakta ve Yaratıcı Gençlik için bir değerlendirme çerçevesinin tasarımını yürütmektedir. Uygulamacı bir araştırmacı olarak işe girerken birtakım ciddi engellerle karşılaşan gençler için sanat temelli bir işe hazırlık programı (Career LEAP) geliştirmiş ve bu konuda dersler vermiştir. Carmel'in disiplinlerarası araştırma ilgi alanları: drama ve özel eğitim ihtiyaçları, yaratıcılık ve eğitimde kapsayıcılıktır.

Zeki Özen doktora çalışmasını 2018 yılında Ankara Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Aynı zamanda çeşitli zaman aralıklarında Türkiye Çağdaş Drama Derneği yönetim kurulunda yer alan Zeki uzun yıllar boyunca üniversite ve toplum ortamında drama öğretmeni olarak çalışmış, uygulama etkinlikleri ve eğitim alanında çeşitli pozisyonlarda bulunmuştur. Zeki, 2010 yılından bu yana Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Temel Eğitim Bölümü'nde görev yapmaktadır. Eğitimde drama, forum tiyatro ve oyun öğretimi alanlarında çalışmaları bulunmaktadır.

Bill Roper 1978- 2013 yılları arasında Birmingham Şehir Üniversitesi, Sosyoloji bölümünde sosyal psikoloji dersleri vermiştir. David Davis ile birlikte eğitim, eğitimde drama alanlarında yüksek lisans ve doktora programlarında çalışmıştır. Psikolojiyi disiplinler arası bağlamlarda öğretmeye ve geliştirmeye ve eğitimde sanat, tiyatro ve drama üzerine inşa edilmiş ve bunlara uygun bir sosyal psikoloji arayışına kendini adanmış ve bu alanda yaklaşık 12 makale yayınlamıştır. Ne yazık ki Bill 2021 yılında vefat etti ve onun bölümü ölümünden sonra yayımlanıyor.

Guy Peter Williams 1982 yılında Kültürel Çalışmalar yandal diplomasıyla Özel Gereksinim Öğretmeni olarak mezun oldu. 1983'ten beri ana akım drama öğretmenliği yapan Williams, 1991'de David Davis'in yüksek lisans programında tam zamanlı eğitim aldı. National Association for the Teaching of Drama'ya (NATD) 1988 yılında katıldı ve 1997-2003 yılları arasında vakfın başkanlığını yaptı. Halihazırda aynı derneğin Dergi Komitesi üyesidir. Guy şu anda Brighton'da bir Öğrenci Yönlendirme Birimi'nde öğretmen olarak çalışmaktadır.

Cao Xi, Drama Rainbow Eğitim Merkezi'nde Yaratıcı Yönetmenlik ve Çin'deki Jian Xue Uluslararası Eğitim ve Kültür Enstitüsü'nün İcra Direktörlüğü görevlerini yürütmektedir. Yazar, yönetmen ve drama öğretmeni olan Cao Xi, Çin'deki gençler için radikal bir politik drama ve tiyatro biçimi geliştirmek için yıllarını harcamıştır. Ayrıca David Davis'in "Gerçeği Düşlemek" - "Imagining the Real" adlı kitabını ve Edward Bond'un birçok yapıtını Mandarin diline çevirmiştir.

Li Yingning, Jian Xue Uluslararası Eğitim ve Kültür Enstitüsü'nün yönetim kurulu üyesi ve Li Yingning Drama Stüdyosu ve Gençlik Tiyatrosu'nun Sanat Yönetmenidir. Li Yingning uzun yıllar boyunca Çin'deki üniversitelere ve farklı topluluklara eğitimde dramayı tanıtmıştır. Artık emekli olan Li Yingning, Şanghay Tiyatro Akademisi ve Çin'in Nanjing kentindeki İletişim Üniversitesi'nde misafir hoca olarak görev yapmaktadır. Çince konuşulan dünyada eğitimde drama ve gençlik tiyatrosunun önde gelen savunucusudur.

İÇİNDEKİLER

Giriş: Gerçekleşen Hikaye	1
1. Bölüm: Ben Kimim? Kim Olduğumu Bana Kim Söyleyebilir?.....	11
	<i>David DAVIS</i>
2. Bölüm: Drama Yoluyla Politik Çerçevelemenin Gücünü Ortaya Çıkarmak.....	51
	<i>Carmel O'SULLIVAN ve Silke FRANZ</i>
3. Bölüm: Bir Ayakkabının Anıları	85
	<i>Wasim Al KURDİ</i>
4. Bölüm: Gerçeğe Yaklaşmak: Erken Yaş Sınıflarındaki Denemeler	109
	<i>Konstantinos AMOIROPOULOS</i>
5. Bölüm: Eğitimde Tiyatro'nun Draması.....	135
	<i>Chris COOPER</i>
6. Bölüm: Katılmıyorum - Yeniden ve Yeniden Yaşa	161
	<i>Cao XI</i>
7. Bölüm: Gençler Drama Yoluyla Geleceklerine Sahip Çıkıyor... 	185
	<i>Zeki ÖZEN ve Ömer ADIGÜZEL</i>
8. Bölüm: Mış Gibi Yapmak: Bondian Tiyatrosu İle Drama Yoluyla Deneyim*Arasındaki İlişki	207
	<i>Adam BETHLENFALVY</i>

9. Bölüm: Pazar Yerinde Etik Öğretim veya Travmaya Bakıcılık. 233

Guy WILLIAMS

10. Bölüm: Drama, Eğitim ve Toplum: Toplumsal Kaygı Taşıyan Bir Drama Uygulamasının Anlatımı. 261

Chan, Yuk-Lan PHOEBE

11.Bölüm: Eğitimde Dramanın Çin Anakarasına Tanıtılması.279

Li YINGNING

12. Bölüm: David Davis'ın Mirası: Türkiye'de Eğitimde Drama Dostu ve Mentörü289

Selen Korad BIRKIYE

13. Bölüm: Neoliberal Bilinç ve Zihniyete Direniş Konuşma ve Eylemin Yoğun Pratiklerine Materyalist Yaklaşımlar: Lacancı Bir Bakışla Eğitimde Drama 313

Bill ROPER (W. J. ROPER)

14.Bölüm: Bill Roper'a Yanıt. 347

David DAVIS

Türkçe Baskıya Son söz.....356